

سیاست انگلیسی، هیئت غیرسیاسی

درباره هیئت های سکولار و تبعاتشان که در پی سیاست زدایی از عزاداری برای امام حسین(ع) هستند

گزارش روز

زهرا قنبری

حکایت مصائب و مناقب اهل بیت^(ع) زنده ترین حکایت تاریخ است؛ حکایتی سرشار از حکمت و روایت های جریان ساز. در طی تاریخ آنچه این جریان را تا به امروز رساند و ادامه خواهد داد، محفل هایی است که بنا شد برای ذکر مصائب اهل بیت^(ع) و شد روضه و امروز سازمان عمومی تر آن شده است هیئت؛ سازمانی مردمی که بنایش برای زنده نگه داشتن این جریان تاریخی است. هیئت شکل گرفته برای جریان سازی این حکایت، قرار است به زندگی بانیان و مخاطبانش، سبک زندگی اهل بیت^(ع) را تفسیر بدهد. پس منبر و نوحه اش قرار است زندگی ساز باشد. هیئت اتاق گریه صرف نیست، تراپی مذهبی نیست، مدیتیشن اسلامی نیست و خیلی چیزهای دیگر نیست، از جمله اینکه هیئت بی تفاوت به جامعه، مردم، حاکمیت و... نیست، یعنی هیئت سکولار نیست.

عزاداری در نگاه بنیان گذار انقلاب اسلامی

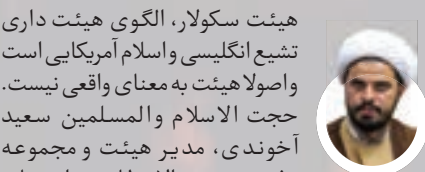
در هیئت سکولار، قرائتی از نهضت امام حسین^(ع) ارائه می شود که در آن نسبتی بین اسلام و سیاست وجود ندارد و این درحالی است که رکن اساسی نهضت حسینی، مبارزه با قدرت فاسد و حاکمیت ناخلفی بود که به زور بر جایگاه صالحان انبیا و اولیای الهی تکیه زده بود. اینکه در روایات، ارزش فراوانی برای یک قطره اشک برای مظلوم کربلا شمرده اند، نه از باب این است که سید مظلومان نیاز به این کار دارند و نه از باب پاداش معنوی و اخروی، بلکه از دیدگاه امام خمینی^(ع) مسئله مهم سیاسی در کار است: «مسئله، مسئله گریه نیست؛ مسئله، مسئله تباهی نیست. مسئله، مسئله سیاسی است که ائمه ما با همان دید الهی که داشتند، می خواستند که این ملت ها را با هم بسپج کنند و یکپارچه کنند از راه های مختلف تا آسیب پذیر نباشند.» (۱۴آبان ۵۹)

«مجلس عزاء نه برای این است که گریه

هیئت حسینی از دیدگاه رهبر معظم انقلاب

رهبر معظم انقلاب نیز بارها تأکید کرده اند که اصولاً هیئت نمی تواند سکولار باشد؛ یعنی این دو واژه با هم قابل جمع نیستند و اگر هیئتی سکولار شد، دیگر هیئت نخواهد بود؛ «هیئت ها نمی توانند سکولار باشند؛ هیئت امام حسین سکولار، مانداریم! هرکس علاقه مند به امام حسین^(ع) است، یعنی علاقه مند به اسلام سیاسی است، اسلام مجاهد است، اسلام مقاتله است، اسلام خون دادن است... معنای اعتقاد به امام حسین^(ع) این است... فکر انقلاب، فکر اسلام، خط مبارکی که امام^(ع) در این مملکت ترسیم کردند و باقی گذاشتند، این ها باید در مجموعه ها [هیئت ها] و مانند این ها حضور داشته باشد.»

«چقدر خوب است که در این نوحه خوانی ها مضامین اسلامی، مضامین انقلابی، مضامین قرآنی گنجانده بشود؛ یک وقت هست که سینه می زنند و صدار با تعبیرات مختلف مثلاً می گویند «حسین وای»، خب این یک کاری است اما هیچ فایده ای ندارد و انسان نمی فهمد

هیئت سکولار، الگوی هیئت داری تشیع انگلیسی و اسلام آمریکایی است. اصولاً هیئت به معنای واقعی نیست. حجت الاسلام و المسلمین سعید آخوندی، مدیر هیئت و مجموعه مذهبی خیمه الانتظار، در این باره می گوید: تاریخ شکل گیری هیئت های مذهبی در قرون گذشته نشان می دهد از وقتی دشمنان متوجه ظرفیت آن به عنوان مبین و مروج مکتب حسینی شدند، به طراحی برای هدایت و انحراف هیئت، خصوصاً در میان شیعه، پرداختند و در این میان، انگلیس که به اقرار تمام اندیشمندان مراکز مطالعات شرق شناسی، پانصد سال است در منطقه ما جاسوسی می کند، نقش اصلی را ایفا می کند و مطابق منابع موثق، فرقه های انجمن حجتیه و بهائیت را برای منحرف کردن مکتب تشیع، راه اندازی کرده است؛ پیرو این توطئه، از سال ها پیش هیئت هایی را شاهد هستیم که اقامه عزای می کنند ولی مکتب و هدف اصلی امامان^(ع) را که امر به معروف

از نگاه حجت الاسلام و المسلمین مجید فاطمی ارفع، قائم مقام مرکز رسیدگی به امور مساجد خراسان، سکولاریسم با این توجیه که دین برنامه ای برای سیاست و اقتصاد ندارد، این ها را از دین جدا می داند؛ در نتیجه، ورود دین به موضوعاتی چون حکومت، قدرت و ثروت را نادرست و اشتباه تلقی می کند. عده ای از جمله دست اندرکاران برخی هیئت ها نیز با همین تفکر، اسلام را دینی فردی می شناسند و در عزاداری خود، صرفاً مصائب اهل بیت^(ع) را بیان می کنند و در برابر مسائل جامعه بی تفاوت هستند.

وی ریشه اصلی چنین تفکری را واقعه سقیفه در صدر اسلام معرفی می کند و می گوید: پس از رحلت پیامبر^(ص)، برخی ادعا کردند اسلام، دین سیاسی و حکومتی نیست و پیامبر تکلیفی از سوی خدا برای تعیین جانشین نداشته است، بنابراین نباید حضرت علی^(ع) را برای

برنامه ریزی انگلیس برای جدایی دین از سیاست در تشیع

در همه ابعاد سیاسی، فردی، اجتماعی و... بود، گم کرده اند، از این رو می بینیم که امام خمینی^(ع) و رهبر معظم انقلاب همواره، ابعاد سیاسی اجتماعی حرکت شیعه و انقلاب اسلامی را با ادبیات اسلام ناب در مقابل اسلام تقلبی و اسلام آمریکایی، مطرح کرده و درباره خطرات اسلام آمریکایی هشدار داده اند.

او با اشاره به اینکه هیئت ها حتی پیش از انقلاب اسلامی هم مرکز کار سیاسی بوده اند، ادامه می دهد: اسلام آمریکایی، هیئت سکولار می خواهد که خروجی آن مبارزه و مرگ بر اسرائیل نباشد؛ به همین دلیل هیئت ها و روضه های خانگی سکولار مقید به لوازم سیاسی اسلام نیستند و جدایی دین از سیاست را ترویج می کنند که در پوشش هیئت به اسلام ضربه می زند. افرادی هم که سواد سیاسی لازم را نداشته باشند، ناآگاهانه پای صحبتشان می نشینند. هرچند در صحبت های میدانی ای که کرده ام، می بینم با توجه به روند روبه رشد هیئت های انقلابی قوی، نسل جدید با نوع نگاه هیئت های با تفکر حجتیه، آگاه شده اند و مانند

ورود سکولاریسم به هیئت ها، ریشه در سقیفه دارد

خلافت معرفی می کردند. این تفکر که به طور خاص از حدود ۱۵۰ سال پیش در جامعه شیعه و جلسات مذهبی نهادینه شد، منشأ همه اختلافات امت اسلام است. در دوران معاصر، انجمن حجتیه که بنیان گذاران آن، سرخوردگان سیاسی بودند، صورت مسئله را پاک و ادعا کردند کار سیاسی جواب نمی دهد، بنابراین نباید وارد آن شد تا زمانی که خود امام زمان^(عج) ظهور کنند و تشکیل حکومت دهند. کانون فعالیت این فرقه، جلسات مذهبی و هیئت ها بود که هرچند با پیروزی انقلاب اسلامی به حاشیه رفت، اما هنوز فعال هستند و هیئتی هایی خفنی و تماشاجی به جامعه تحویل می دهند.

فاطمی ارفع تأکید می کند: اگر دین و نهضت امام حسین^(ع) را از آن گونه که هست بشناسیم، اصلاً سکولار و متحجر بودن، چه در زندگی و چه در هیئت، معنا نمی یابد؛ چگونه ممکن است برای احیای چنین قیامی، مراسم بگیریم ولی در برابر هدف آن بی تفاوت

عاشورا؛ سیاسی ترین واقعه تاریخ اسلام

می شود، ادامه می دهد: عاشورا به عنوان سیاسی ترین واقعه تاریخ اسلام، گواه پیوند عمیق دین و سیاست است. فرمایش امام خمینی^(ع) نیز که محرم و صفر اسلام را زنده نگه داشته است، به این نکته اشاره می کند که هیئت ها همواره باید حامل پیام های عدالت خواهانه، سیاسی و تمدنی باشند. بنابراین، هیئتی که خود را از مسائل اجتماعی سیاسی زمانه جدا کند، در واقع دچار تحریف عملکردی شده است.

به گفته این مداح ائمه اطهار^(ع)، نه تنها سخنرانی، بلکه مداحی نیز در انتقال پیام، جهت دهی فکری فرهنگی و حتی سیاست ورزی دینی نقش دارد؛ شعر، آهنگ، انتخاب واژگان و محتوای مداحی، همگی می توانند هیئت را از یک جمع احساسی صرف، به یک نهاد فرهنگی اجتماعی تأثیرگذار تبدیل کنند.

برادران، نهی شدن محتوای هیئت از پیام های اصیل

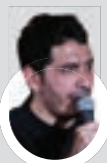

علی برادران، دیگر ذاکر اهل بیت^(ع)، هیئتی را که مناسک و آیین های دینی را بدون پیوند جدی با اهداف و مفاهیم سیاسی، اجتماعی و تمدنی اسلام برگزار کند، سکولار می داند و می گوید: تمرکز صرف بر احساسات، بدون تعمیق مفاهیم معرفتی و اعتقادی، حذف یا نادیده گرفتن پیام های سیاسی اجتماعی عاشورا، مانند عدالت خواهی، ظلم ستیزی و ولایت مداری، بی توجهی به جایگاه رهبری دینی (ولایت فقیه) و نگاه تاریخی صرف به عاشورا و بی هویتی معرفتی در مداحی ها و سخنرانی ها، از ویژگی های بارز این گونه هیئت هاست.

او با تأکید بر اینکه در منطق شیعی، جدایی دین از سیاست، نه تنها ممکن نیست، بلکه انحراف محسوب

برای پسند مخاطب از سیاست حرف نزنن منطقی نیست

و تعظیم شعائر است، فراموش نکند: «مسائل جامعه، شاخ و برگ های مأموریت هیئت هستند و هیئت باید آگاهانه و هوشمندانه به آن ها بپردازد تا اثرگذاری درست داشته باشد و کارکرد هایش دچار آسیب نشود؛ وگرنه با توجه به سلاقی و طیف های مختلف سیاسی، اگر فقط

پیشینیان خود به راحتی عقاید انحرافی را باور یا حمایت نمی کنند.

او با انتقاد از اینکه امت اسلام هنوز یاد نگرفته اند برای کسب قدرت، کار بزرگ انجام دهند، درحالی که فلسفه تشکیل حکومت که همان قیام برای انجام دستورات دینی و تحقق عدالت و اهداف اسلام است، صرفاً با وجود سیاست و قدرت امکان پذیر است، بیان می کند: به همین علت می بینیم که همین الان هیئت هایی هستند که حاضرند میلیارد ها تومان صرف پذیرایی کنند اما برای امور فرهنگی اجتماعی رایلی هزینه نکنند؛ این ها همه خروجی های هیئت سکولار هستند که سیاست را در نظر مردم، امری مذموم جلوه می دهند، درحالی که اصولاً همه شئون زندگی ائمه اطهار^(ع) سیاسی بوده است؛ چون بزرگ تر از کار سیاسی و تشکیل حکومت، نمی توان کاری برای مردم انجام داد، از همین رو، اهداف جدی پایه گذاری هیئت که به دست امام صادق^(ع) صورت گرفت، تقویت بصیرت سیاسی شیعه بود و اگر هیئت و توسل به اهل بیت^(ع) با این مهم همراه نباشد، یقیناً دچار خلأ جدی است و آسیب های دینی و اجتماعی را در پی خواهد داشت.

باشیم؟ بنابراین هیئت سکولار، مربوط به امام حسین خیالی و تصنعی است، نه امام واقعی. بماند که دوسوم تعالیم اسلام نیز اجتماعی سیاسی است (جهاد با مشرکان، قتال با کافران، حدود شرعی، احکام اقتصادی و...) که بدون وجود قدرت و حکمرانی سیاسی محقق نمی شود.

او با بیان اینکه هیئت تراز اسلام به مسائل کلان امت همچون امامت و ولایت توجه کامل دارد و مقابل ایجاد و القای انحرافات می ایستد، بیان می کند: سیاست به معنای مدیریت جامعه نه تنها منفی نیست، بلکه امری ضروری و مفید نیز است، درعین حال باید مراقب بود که هیئت درگیر دعوای سیاسی نشود و فارغ از دسته بندی های سیاسی، صرفاً به مسائل کلان و حیاتی بپردازد. اگر هیئتی گفت کاری به مسائل روز نداریم، دشمن به آن امید می بندد تا مردم را در برابر جامعه، بی تفاوت و تماشاجی بار بیاورد، به حدی که نه تنها هیچ تحولی به دستشان رقم نخورد، بلکه اگر دشمن منافع و منابعشان را هم به یغما برد، اعتراضی نکنند و این بزرگ ترین ضربه به جامعه اسلامی است.

دینی، معرفی دین به عنوان یک آیین فردی و بی اثر در اجتماع، زمینه سازی تحریف حقایق و پیام های عاشورایی، عدم تربیت نیروهای انقلابی و متعهد در جامعه، نفوذ جریان های معارض در بدن هیئت ها و غفلت از وظیفه تبلیغ دین و امر به معروف و نهی از منکر را از تبعات هیئت های سکولار برمی شمارد و در ادامه، تربیت مداحان و سخنرانان با معرفت دینی سیاسی صحیح، پیوند هیئت با مسائل اجتماعی روز مانند عدالت، محیط زیست، جنگ نرم و اقتصاد، استفاده از اشعار و نوحه های پرمعنا، مشارکت جوانان انقلابی در هیئت ها، پایش محتوای هیئت ها بدون اعمال فشار و ارتباط مستمر هیئت ها با روحانیان تراز انقلاب را از راهکارهای درامان ماندن هیئت ها از خطر سکولاریسم معرفی و تأکید می کند: هیئت اگر از روح سیاسی و اجتماعی اسلام تهی شود، به جای مفید و مروج دین بودن، به ابزاری ضد دین تبدیل خواهد شد.

آنچه می پسندد، درست بداند و بقیه طیف ها را طرد کند، قافیه را باخته است، بنابراین در هیئت نه بی توجهی به مسائل سیاسی کشور و جهان درست است و نه افراط در پرداختن به آن ها. اینکه برخی مسئولان هیئت ها بگویند برای پسند مخاطب از سیاست حرفی نمی زنیم، نیز منطقی نیست؛ زیرا اگر این ملاک باشد، پسند مخاطب تمامی ندارد، پس باید به تکلیف عمل کرد».

اشنبه

۲۳ فروردین ۱۴۰۴

شماره ۱۵۳۳

۱۳

خبرگزاری شهروان